Масса а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера денз • ШОАТТА, 23 апр., 1974 шу. • № 36 (5333). • Мах 2 кап.

Республика кхаьнка тlа-тlа шерагlа даржаш латт хьалхара бlаьстан балхаш. 1974-гlа, пятилетка къоастамбоча шера хьувкъам декагlа хиндтара тlехьа къовсам боаржабеш чlоагlа кийча йир республика колхозашеи совхозашеи: хьакагlча дакъе дика кийчйир техника, дlадув фу, механизаторски кадраш.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК 1974 шера юртбоахама культураш дукхагlа яара а кийчъяра а Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра хьакъехка бах совам дег тlаря хьол а лаьца шоашта хьалхашка дехкий декхараш а оттадаь дlадоладаьд юртарча къахьегамхоша укх шерарча бlаьстан балхаш. Шоай дlррата низам оарцагlдаьхад цар бlаьстан-кхашкара балхаш доаццача хана агротехнически лакхарча боарам тlеш дара.

Дукха нах арабоад укх деношка арешка балхаш де, Цудухьа партийни организацеша партийно-политически, нахаюкъе бу культурно-кхетама болх кхашкарча къахьегамхошта юкъе — юртlерча станашка, тракторно-кхай бригадашка бе беза.

Дукахача юкъарчаьчаь партийни комитеташа, партийни организацеша, культпросветучреждениеша хьалхагlа оттаьча

КХЕТАМА БОЛХ — КХАШКА

планаш тlа белгалдаьд бlаьстан балхаш дlача хала кхашка къахьегамхошта юкъе дергдала балхаш. Цу планаш тlа карттора гlрлам тlабахийтаб кхаш леладераштa юкъе социалистически яхь шерра йоаржаяра, балхаш декагlа дара, кийслуш долча тайп-тайпарча кхоачамбоацаралица тlалатаццел къовсам хоаттабара, хьалта лелаярий балхашара моральни а материальни а безам совбаккхара. Кхашкарча станашкен бригадашцен лоацеш доаладаш ергья лекторашa, партийни, комсомольски, профсоюзни активисташа, политинформаторашa, агитаторашa. Пенгазеташ тlа, къаьстама листокаш тlа; «молни» тlа шерра дlайоалайтаргья балха хьалха латтачар опит, критика ергья болх теса лелабераштa, брак ераштa.

Ишта хьокхаш оц-мерагlболаш планаш оттадаь Грозненски, Гlалгlайски ОПХ, 1 Мая цlерагlча колхозаш партийни организацеша, кхача районашкара дукхагlа бохамашa. Хlаьта бlаьстан балхий хьалхара денош доаш уж кхоачамъе дlа а болабенна.

Цхьабакъда, ишта дац гlулакхаш цхьадолча боахамашка. Оахь хьалха газета тlа белгал мадаккхара бlаьстан балхашта кийчо ера дукха кхоачамбоацараш да Назрановски района «Назрановский», «Экажевский» совхозашка. Укхаза хьалхетте гойтара агиташ а яц лерттlа вlаштlехьаьккха, хlамар мала салоlа, хlама дув помещенеш йиза ремонт яь дацар. Цу тайпара кхоачамбоацараш да Малгlабика районе «Ингушский» совхозе, «Кавказ» яхача колхозе.

Моттигаш шеслу трактористаш, сельхозашка социалистически яхь юкъе ца оаш, тlахьа декхараш доаш, шоай планови заданеш царна ца йоазаш.

Доккхий а бехктохаме а декхараш да вай республика юрта боахама къахьегамхоша укх шера шоашта тlаьйцараш. Цар дахьаlад 518 эзар тонн маlовн ялат дакхха, хlаьта 155 эзар тонн дачачахьалкхенга дохка, фийг болча ялата хlара гектара тlара республике гlолла 20,4 центнер ялхха. Партийни организацеи декхар да уж сайлен декхараш толаме кхоачашдара механизатораштa, илаташ кхедераштa гlо дар. Не дера беррига партийно-политически болх хьувкъама ялла кхоастача кхашкарча станашка, тракторно-кхай бригадашка дlабахьа беза. Иах цу гlулакха оарцагlбахара пайда оал беза агитационно-кхетама балха тайп-тайпарча формаси методеси: лекцеех, докладех, беседех, районий концерташех, моттигерча радиох, пенгазетех, художественни самодеятельностах, хьалкъалца леладе дова моральни а материальни а невоцренеш яра гlулакх.

Парте горкомий, райкомий, юкъарчарча партийни организацей декхар да дlадахача шера партийно-политически болх кхашка беш гlоальча дикагlча опытах укх шера шерагlа пайда эзар, шта кийна кхоачамбоацараш кха ца хилийтар, йах хьинарегlа къадьекара оарцагlбоахаргбола кхетама балха корда форйаш лахар. Дика пайда болаш гlулакх да районни партийни, советски, юртбоахама органий кулгалхой юкъарчал болаш кхашка къахьегамхошца вlашагlбеттабалар, цар хьешташ довзар, уж кхоачашдара де дезараш чакхдахар.

Идеологически балха лоархlамеча доакъоеx цаl да гойтара агиташ. Иа хила еза республикана, районе, боахама, хlара бригада а хьалхашна укх пятилетка къоастамбоча шера латта хекараш дlадоаийташ, уж кхоачашдара оарцагlбоахаш.

Цуна цхьанa ма хила еза парте а правительства а чура а арахьара а политика, КПСС ЦК партега, советски халкъага дала Кхайкарал дlадоваийташ.

Партийно-политически болх лерттlа вlаштlехьаьккхараl мlезагагlа лоархlаш болаш дац кхашна болх бечар базара хьалхаш а культурен салоlа а вlаштlехьдаккхар. Шийхьаманахьa бал бlайха а хьалха а кхача хилийтар, салоlа, іобувша моттиг дика лостам бах, кег хьоастам хилийтар.

Бехктохаме экзамен дlалуш ба Нохч-Гlалгlайчен юртахкара къахьегамхой. Иа хоталонца чакхьвахха царна гlо де оарцагlйовла еза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, юртбоахама органаш, культпросветучреждеш, горадашкара юрта боахама шефство лелаш предприятеш.

Деррига низам тlа а лахийта дика чакхдохаргда вай пятилетка къоастамбоча шера бlаьстан балхаш!

БlАЬСТИ — ХЬУВКЪАМА ЛАРД ЙОЛЛА ХА

ЯХЬА СИЙГ ЛОТАБЕННАБ

ФОТОРЕПОРТАЖ

ХьатІагахьчед Малгобекски района «Ингушский» совхоза механизаторашта дагьаьатта бlаьстан денош. Совхоза цхьайолча кхашка доа улаш а къаьацабоалча участкашка оргатташ арадьшшй.

Укх денойка хьалхара тракторашш кхашка араьхар совхоза шоалагlча отделене кача укх денойка малуаьд сигагlа шакха баьшкха ялтта шаьрда лерал баш, — йоах трактористa комсомольца Додов Руслана.

Пятилетка дагьагlча, хьоастамбоча шера хlара гектара тlара 17 центнер ялхха сона 22 центнер фийг бола ялат дакха социалистически декхараш тlаьйцад Гупшер Іумара кул комсомольско-молодежни коллектива.

Укх шера ма эзар совгlа бlаьсти ма, 2200 гектар гурехьа йийна культураш кхоа-ялла ба отделено кхаш лелаираш. Совхоза дукха лард ялай шера укх шерарча хьувкъама. Дикача хьала тlа да гуралье дийна ялаташ. Іаи эзамалаьа минеральни удобренешца подкормка яй, ахо деллад.

Хlаьна керттердар дьттанцара тlовлла соцаьр лерал механизатораша.

— Тха лаьттaш хий деках дац. Бlайха мала хьоаш даь гьадеча отделено коллектива. Хаддлоа совхозе хьалха латташ хьайогlа цуи коллектив.

Укх шера а совхозе хьалхарча кхашка адабьаьаб цуи механизаторагш.

Хьалхарча денашка а шерра яхь ларждай трактористашта юкъе.

Тха кхашка долаш балха да чакхдоалар да ер. Совхоза рабочкойка председатела Арсеноев Іаьлас ханча балха итогех комсомольско-молодежни звенос дел норма тlехьоачашьяр.

— Совхоза совхозе трактористи курсеш чакхьйаьча ватти нах ба укх кхашка къахьегараш, шоай къерача механизаторий сиедах доакхал дей, — йоал Іаьлас.

Кхаш еасдрах дlейе хьалйтора шакъа юкъе гlаллера кхай бистом еах механизаторашa хlаьнa а.

Т. АРЧАКОВ.

СУРТАШ ТlА (лакхе): тракторист Келигов Махьмад, (лохе) совхоза рабочкойка председатель У. Арсенов, трактористаш комсомольцаш Р. Додов, М. Додов А. Чертоев.

Автора суртaш.

ХАННАХЬЕИ ДИКЕИ ДlАДОЛАДАЬД БАЛХАШ

Кlаш лелаярий ханкахьа балхаш дlадоладера ыьтув боакхиш хова ера укх шерара бlаьсти. Укх бетта хьалхарча денешка дениз республика дуккхача боахамашка социалистически яхь яржай бlаьстан балхаш йиллача хенал хьалхен дикен чакхдахаре.

Цу ххе хьинаре дакъа лоал Сунженски района «Ассиновский» совхоза кхаш лелаяраша а. Укх денойка бельшадераш дlадуш ба совхоза механизаторaш.

Къьаьстта дика къахьег М. И. Гребенюк керте латтача бригада механизаторашa. Моркова дlаюеш болча трактористаша В. Калашовен М. Зимарине шоза тlехьхоачашьяр шоай нормий. Иштта дика къахьег ход дlабуш болча комсомолка Г. Ефимова керте латтача бригада болхлоша а.

Совхоза ерригача бригадехьa бlаьстан балхашта дика кийчо яь хилар белгала да. Бьшадеараш дlадуш латт совхоза ерригача участкашка. Уж дlадера балхаш дикен сихен чакхдахa, дош деннад бьшадеараш лелаяраша.

С. КОРНЕВ.

Даьха толамаш чlоагlдеш

Вlарго хьа ма доаша шера я Науркски района «Калиновский» винсовхоза хомсий бешамаш. Дукхьал укх шера цу боахаме хьалхкертья 1196 гектара тlа комсаш. Уж 200 гектар гарга вlезгатагlа я совхоза хиннарел. Цхьабакъда майда вlезгатьер лыйк дlадахача шерарчул лохагlа чуба лерагlаш цигa комсий хьувкъам.

Иаслагlча пятилетка кхоалагlча, хоалламбоча шера 1386 гектар майдан тlа комсаш хьейир совхозе. Деррига балхаш агротехника бокъонаше дlадехкара кхоачашдер бахьан долаш боахама массе бригадашкарча комсаш лелаерий вlаштlехьаьларо дика хьувкъам чула. Планагlа 6420 тонн йолча, ерригa чуена комсаш 7640 тонн хьалар. Вешта яьча, комсаш гулъяра план 119 процент кхоачабьйтар совхозо. Комсий кхача дlабохкий боахама совхза хийна пайда 1 млн. 311,7 эзар сом ба (планагlа 1 млн. 180 эзар сом).

Иззал боккха пайда беш юртбоахама шу чакхдаккха совхоза болхлой вlевтlехьдаьар хьайоалийхача продукцеш дlабода мах махулла лоаба кьадьегарах. Планагlа 23 сом 16 кепийг долча, 23 сом 16 кепийг да 1 центнер комсаш хьерга дlадахер, 1 центнер сом беккхарга дlадахер 16 сом 80 кепийг (планагlа 17 сом 08 кепийг), иштта лохагlа бар ялата юртбоахама хьайола культураш хеерга дlабаха мах а.

Укх шера а боккха болх ба лерхl цига цу лостамах. Комсаш хьувкъайрахи, уж чаштьхаараи, кхыча хlамаехи ба лерхlа вlена пайда 1 млн. 450 эзар сом ба.

— Боахама тlабоагlа пайда хlара шера алсамбаккха тха йиш худ, — йоах совхоза керттерча агронома Омаров Іадлалкъаьдара, — дукхагlа долаш балхаш механизмашца кхоачаш а деш къахьегамга дlаладар махулла лохдаш комсий бешамаш лелаерий балхакара безам лакхбеш дола гlулакхаш укх тlехьарча хана оакаш чакхдахар бахьан долаш. Цу гlулакхех тхона доккха беркат а даьар. Дукхача комсаш лелача бригадай коллективаша совхза дика тlехьхоачамдир шоашта хьалхашка лаьтта социалистически декхараш.

Совхоза керттерча агронома юкъача бригадех цаl а Лабазанова Валентина Алексеевнас кулгалйеш йола комсий бешамаш лелаю бригада. Дlадахача шера цу бригада коллективо 107 гектара тlа комсаш кхейир. Планагlа 55 центнер йолча, хlара гектара тlара 83 центнер комсаш чуера бригада болхлоша. Вешта яьча, ерригa чуена комсаш 883 тонн хьалар (план 561 тонн).

Камальхала а йоалаш къахьийтар совхза Каяева Алексей Яковлевича кулгалдеча комсий бешамаш лелача бригада коллективо а. Ше гlулакх деча 104 гектарах хlарана тlара шо чуера 83 центнер комсаш (план 55 центнер).

Шоай социалистически декхараш тlехьхоачашдир Николова Елена Харлампиевнай Дьякова Марина Ивановнай керте латтача бригадай бертбайнача интернациональни коллективаша а.

Кавагlдеьйнача толамех тоьам бе Іе дага бац совхоза комсаш лелаераш. Йоккхий я цар хlинцa уйланаш. «1974 шера дьаттандарен хьайбашкара продукташ дуккагlа ялара кийтьярей юрта боахамц болхлоша лелача Ерригсоюзни социалистически яхь хьакъехьан бола КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ Центральни Комитета совам кхоачаш а беш, ерригача майдан хlара гектара тlара 60 центнер комсаш чуя дош деннад совхоза болхлоша, планагlа 57 центнер йолча.

Хlана укх карерча хала дукха болх ба совхоза комсаш лелаерий. Сихдеш цар комсаш хьалхара, хьаьлара, шйалсра товяра, комсаш хьалхьешара балхаш. 1196 гектарах хlинцал а хьаьлккан хьайийлла хьалай 300 гектар, хьалхьевнаяа 600 гектар совгlа комсий гьнаш.

Цуна цхьана кlезига терко яц совхозе комсий бешамаш минеральни удобренешка хьаьнъкра гlулакха а. Шера планагlа 436 тонн йолча, хlинцале а комсий бешамашка тессий 145 тонн минеральни удобренеш.

Шоайла социалистически яхь а баьмна къахьегаш ба комсий бешамашка балхаш деш. Къьаьстта овсара къахьег укх бехктохалеча денойка комсаш хьоалхача трактористa Н. П. Зайцева, химически агрегата новкъосталца комсаш хьайийлача механизатора В. Буланцева, комсаш хьалхьешача болхлоша йижарша Алдамовгlао Альбинаси Екатеринаси, иштта кхычар. Цу массене а шоай дийнахьара балха норма кхоачашъю 140—150 процент.

Комсаш шоай боахама дукхагlа пайда тlабахьа культура йолга дика кхетаду совхоза болхлоша. Цудухьа цхьаькхла сахьт, минут ялхьа ца йоаш чуйнна комсий хьувкъама лард йоалаш ба уж укх бlаьстан денойка.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Совгlаташ даькъала хилда

1973 шера планаш тlаьйца социалистически декхараш кхоачаш а тlехьхоачаш а дарах производстве хьалха латтараштa хьоакадь совгlаташ дlаделлара хетарь Нохч-Гlалгlай АССР мехкдьатта чакхдоахача, мехкдьатта химически, микробиологически промышленноста предприятей болхлой, инженерно-техническ балхаш дерий. Гlулакхерча ньлха торжественни собрани хилар В. И. Ленина цlерагlча культура Дворецa Йоккхача зале 1974 шера 10 марта.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо тlадиллара КПСС Нохч-Гlалгlай обкома хьалхарча секретара СССР Лакхехьарча Совета депутата нов. С. С. Апряткина СССР орденаши медалаши дlалар производстве хьалха латтача 119 сага.

Октябрьски Революце орден дlаелар СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически комбината вокхагlволча аппаратчика Б. П. Голунцкова. Грозненски мехкдьатта чакхдоахача завода вокхагlволча оператора М. С. Невежина, Къахьегама Цlена Байракха орден — «Грознефтехимзавод» яхача объединене производствено-товарни контора оператора Е. П. Гуровскаяна. СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически комбината вокхагlволча аппаратчика А. Э. Мазаева, Грозненски ацетонови завода электрослесаре Ф. А. Монахова, «Грознефтехимремстрой» треста № 4 йолча гlишлой-монтажни управлене каменщика З. С. Коростылевина, Новогрозненски мехкдьатта чакхдоахача завода вокхагlволча оператора Д. Н. Найдана, мехкдьатта чакхдоахачеи мехкдьатта химически промышленноста предприятешта проекташ уттаеча Грозненски пачхахьалкхен института отдела начальника заместитела Т. Ф. Кругловаьа, кхычарна.

Новкъоста С. С. Апряткина правительственни совгlаташ деннарий дег тlара даькъала а бийца, довза баьккхар къахьегаме хадда толамаш дахар, чакхцlенен ярая долаш бахар дош.

Ше къамьал деш С. С. Апряткина белгалдаьккхар, советски халкъо Коммунистически парте кулгалца КПСС XXIV съезда решенеш толаме кхоачашеш хилар.

КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленума решенеша, карарча пятилетка партен халкъен кхолламерча гlулакхий итогаш хьа а йовзийташ Пленуме новкъоста Л. И. Брежнева даьча, советски халкъа къоабалдеш тlаьйцача къамаьло хьостталй 1974 шера план кхоачашъяра, экономикен культурен дегlайоалара, къахьегамхой хьал-торо лакхъяра наькъехи методеши йола положенеш. Социалистически яхь юкъе а баха, 1974 шу кердача производствени толамашца белгалдаккха лаьрхlа ба советски нах.

С. С. Апряткина маларра дийцар Нохч-Гlалгlайчен мехкдьатта чакхдоахача, мехкдьатта химически, микробиологически промышленность дегlарa декхараш наькъаш.

Совгlаташ деннарий цlерагlа къамаьл дир СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически комбината слесара Е. А. Самойловас, «Грознефтехимзаводы» яхача объединене керттерча механика Ю. К. Бажанова, Грозненски мехкдьатта чакхдоахача завода оператора Р. И. Воробьевас. Шоай къахьегама боккха мах барах цар дег тlара баркал аьлар Коммунистически парте Центральни Комитетаи Советски правительстванеи, хоил делар производствени планаш иаслагlча пятилетка планаш хана хьалха кхоачашъяра тlаьйца социалистически декхараш толаме кхоачашдара шоай дерригa низам тlадоллийтаргдоларах.

• • •

1973 шера планаш тlаьйца социалистически декхараш кхоачайна тlехьхоачаш дарах машинашкьа Грозненски отделене 59 болхлочоа, инженерно-техническ балхаш дераштa, гlулакхерча наха СССР орденаши медалаши енай СССР Лакхехьарча Совета Президиумо.

Ленина орден енай Грозненски вагонни депо бригадира Л. А. Домбровскаяна, Октябрьски Революце орден — Гудермески локомотивни депо машиниста М. Т. Мирошниченкона; Къахьегама Цlена Байракха орден енай 16 сага. Цу юкъе: Грозненска станце поездаш вlашагlъеккар С. С. Апресян, Грозненски локомотивни депо машинист В. П. Потемкин, Слепцовски станце сигналист Л. Е. Изахненко, наькъа Гудермески дистанце монтер М. Д. Ситникова; «Знак Почета» яха орден — 19 сага. Царна юкъе: Гудермески локомотивни депо машинист Ш. Д. Абуев, Грозненски вагонни депо цистернаш хилар Я. Алиев, Гудермеса станце сигналист Е. Д. Солнышкина, «За трудовую доблесть» яха медаль енай 9 сага, «За трудовое отличие» яха медаль — 13 сага.

Сийлен хоастами хилба производстве хьалха латтараштa!

ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАШТА ХЕТАЛЬ

Укх денойка Грозне «КПСС ЦК (1973 шера) декабрьски Пленума решенешца дувзадена республика планови, финансови, банковски, статистически органашта, иштта экономически служебашта, министерстваштеи ведомстваштеи хьалхашка латтача декхарех республика Госплана председатела Е. В. Брыксина доклад а еш совещани хилар.

Доклад чаккхьйннача, тlехьагlа преняшка къамаьлаш дир Госбанка республикански контора управляюще В. А. Лавактина, республика статистически Управлене начальника П. А. Гребенщикова, финансий министра заместитела П. И. Голещихина, республикански стройбанка начальника заместитела И. И. Неуструева, кхычар. Гулбеннараштa хьалхашка республика Министрий Совета председатела Р. В. Вахаева дlаьхха къамаьл а деш чаккхъьлар совещани.

М. БОТОВ.

20 АПРЕЛЕ — ЕРРИГСОЮЗНИ КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

В. И. Ленин ваь 104 шу дузача цlей сийна 20 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник дара кийчлуш ба «Сунжанефть» НГДУ нехкадьттахой. ВорхІ бlаь сагхургна яу дийнахьа болх беш. Шоллагlча РИТС-а болхлоша ремонт ергья группови установкашта тlа мел холхача нахкъашта, карташ ергья, кlаэ тохаргья, гаьнаш дlайогlаргья.

Скважинай тlоапашта искусствени ялa тlаlаттабеча цеха болхлоше дикa кийчъергья кустови станцеши насосни. Капитальни ремонт ергья № 84 йолча скважине. Иа бахьан долаш пятилетка фонда юкъехьош дола алапи доацаш пачхахьалкхена 250 сом пайда бергба цар. Мехкдьатта кийч а деш дlаухийтача цеха коллективо керттерча паркерча ерригача оборудованена, иштта резервуараштa басар хьокхаргда.

Цхьоалагlча РИТС-а мехкдьттахоша басар хьокхаргда ерригача скважинашта, кийчъергья спортплощадка, комсомольски парке дукха гаьнаш дlайогlаргья.

И. КАРТАШЕВ,
«Сунжанефть» НГДУ парторгкомитета секретарь.

• • •

Карабулакски химически реагентий завода болхлой цаl саьнй массова балха арачаргья Ерригсоюзни коммунистически субботник хулача 20 апреле. Цу денна дика кийчо еш а завода ерригa участкаш. Ленински коммунистически субботнике дакъа лоацаш хургба 250 болхло, инженерно-техническ болхлой, гlулакхера нах. Цу дийнахьа шоаш даьккха 330 сом алапи пятилетка фонда юкъехьорга завода болхлоша.

И. КОСИВЧЕНКО,
Карабулакски химически реагентий завода планово-производствени отдела начальник.

• • •

Дикача толамашца доаш лерхl Ерригсоюзни коммунистически субботник хула къахьегама цlей Грозненски макаронни фабрика болхлоша. 20-ча апреле цар араяхаргья 15,6 макаронни изделеш. Хlаьта реализаци ергья 30 тонн кийчача продукцеха. Шоай фабрика алрогlа машинашка тlа хьа мел яхьа мухьа хьоазарга. Цу дийнахьа болхлоша даьккха бlаь сом алапи пятилетка фонда юкъехьорга.

Коммунистически субботник долча дийнахьа къахьегама вахте латташ болца болхлой, гlулакхера нах, инженерно-техническ болхлой хургба оборудоване басараш хьокхаш, кlир тохаш, гаьнаш дlайогlаш, фабрика коа достамбеш.

В. ДОТМАРЗНЕВ.

• • •

Укх шера 20 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник дара хlанзе а деш дика кийчо еш ба Назрановски «Электроинструмент» завода болхлой. Москвичаша дlайолаь инициатива раьза хинна хьалхьеча завода цхьай болхлоша цу гlулакха хетаь собранеш яь, иа ший тайпара къахьегама цlей дикa чакхдаккхара вlашагlъехкай кулгалхой, партийни вожаки керте латта штабаш. Коммунистически субботник долча дийнахьа хьинар айдаь производствени участкашка къахьегаш хургба 700 болхло, 500 инженерно-техническ болхло, гlулакхера нах. Завода кови цунна гонахьара моттигаши цlенъергья, цар 2500 га йоlаргья, кхи тlа а шерда 5 эзар га дlайогlаргья.

Кхыдолча денойка 2600 сома мохха мара продукци яра цу хецаш йиначa завода болхлоша кхи а овсарагlа къа а хьийта 3 эзар сома мохха товарни продукци араяхаргья Ерригсоюзни коммунистически субботник долча дийнахьа.

С. АЛИХАНОВ.

• • •

Грозненски путейски шоай сийлен декхар лоархl наькъашта ремонт ерен уж дикача хьалаьа тlа хилийтарен хlара бетта цlена тlехьхоачаньяр. Шоай хьинар кхоаш цар пассажираш дlа-юха кхувлари халкъа боахама мухьа дlахьа даьхари шера плана кхоачаш тlехьхоачаш яйтара. Цу дакъе хьинар айдена къахьегача дукхача болхлошта енай «1973 шера социалистически яхье котало яьккхар» яха сийлен значокаш. Царех ба монтераш Абдулкадырова Хьава, Пашаева Хусаин, Андреева Лидия, Халитова Сахимат, кхи дукха барал а.

Укх шера коммунистически субботник дара москвичаша дlайолаь инициатива «ГоагІа» баха хlинe хьалхаьшай инициатива хьахоша. ЦаІ сагна массова балха араьла дош деннах цар. Цар ремонт ергья рельсашта, стрелочни переводашта, кхыдола балхаш даргда. Шоаш даьккха алапи пятилетка фонда юкъехьорга цар.

Г. АНОХОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШ — ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРАШ

Пятилетка дlадахаl кхоалгlа шу В. И. Ленина цlерагlча Грозненски нехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо творчески, ше кхо па еш къахьейга шу дар. Шерра социалистически язь а йоржаль, 1973 шера 28 декабрь тlеотташ кхоачайир продукцеа реализаци яра план. Шекиески эксперимент юкъейоалдаю, цхьалола организационно-техническ гlулакхаш дар бахьан долаш планагlа 5 процент лаьрхlача 6,3 процент лакхйир къахьегама овсарле.

Ялх цехах кхьаьне — №№ 3, 4, 6 йолча цехаша кертерча технико-экономически дьокханий план ханал хьалха кхоачашйир. Завода 14 установка коллективаша а ханал хьалха кхоачашйир балха задании, царна цхьоалагlча цеха № 8 йола, шоьлагlча цеха № 7 йола установкаш а йолаш.

Завода коммунисташа, бертача боахлоша дукха низ дlабелар КПСС XXIV съезда решени кхоачашъярл. Пятилетка кхоалагlча шера задании кхоачашъеш завода коллективо укх тlехьарча шерашца эгара хьалха кхоачашйир арахецача продукций ассортиментагlа йоагlа план. Из тхьа коммунисташа завода керттерча инженера Хаджиев Султан Наибовича, производственни отдела начальника Вычкова Раиса Аверьяновнас, керттерча инженера заместителя Литвинов Василий Алексеевича хьалхе лелача технологашта карагlдьаьна дукха хlама да.

Завода болхлошта дукха цlей хилар 1974 шера 6 январе. Цу дийнахь тха эксперимента кхачани парафинийн йиъ маркана дикала пачахьалкхен Знак елар. Грозне нехкдаьтта чакхдаккха доладача хана дене эгара дьалха хинна хlама да цкъара йиъ продукта дикала Знак елар. Из коммунисташа Д. К. Тарасова, Т. Д. Красовскаяс, В. С. Курицына хьалхе лелача парафиновс цеха болхлошеи инженерно-технически болхлошеи творчески хьийгача къин бахь бошха мах ба.

Цу цехе яхьа хьалха латт слесарь В. К. Мальцев, оператор С. А. Зайкин, машинист Ю. А. Мельниковски, кхыбараш а.

Хlоко завода коммунистий керттера декхар да пятилетка диьалагlча, къоастамбеча шера плани тlайцца социалистически декхараш толамца кхоачашдара болхлой овсцагlбахар. Дlадахача шерал аттагlа хургда тхона къоастамбеш дола шу. Дlадахача шерашьа хирпераш сапиа доаца шера декхараш кхоачашде дешергда тха укх шера.

Цкъа-дале, Нохч-Гlалгlайчоне доаккхаш дола нехкдаьтта дукха кlеангдадар бахьан долаш Грозне нехкдаьтта чакхдоахача заводашта бедаш кхоачамйолаш хургьяц. Цудухьа геттара дика чакхдаккха деззарга нехкдаьтта, цlенъяь хьалха эзаргья кунах йоакха сийрда продукташ, къьостта дика хьае е еза уж продукташ. Иштта да тхона хьалхашка латта декхар.

1974 шера В. И. Ленина цlерагlча завода къахьегамхой эгара доарзlаме декхар да Романовскоя нехкдаьтта доадлачара доаккха сингал доалла нехкдаьтта чакхдаккхар. Вай республике доакха нехкдаьтта кlеангдадар бахьан долаш тха болхлой чакхдаккха деззорга из сапиа дика доала нехкдаьтта. Цо хьалхашка оттадергда къоастаде эша дешаш, халонаш тlеоттаргья. 1,5 миллион сомал совгlа ахча дlагlоргдола баллаш де дезаргда, царца нехкдаьтта дахчуйгду трубопровод йиллара, нехкдаьтта чакхдоахача цlий установкица реконструкция яра, хийча продукци дlаухйита маьбопроводаш даккарe белхаш а долаш.

Уж балхаш толамца кхоачашдаро йиш хулийтаргья пятилетка диьалагlча, къоастамбеча шера социалистически декхараш кхоачашде. Хlанз сингал доалла нехкдаьтта чакхдаккхара № 11-12 йола установка кийчъяра тlагlертта балхаш деш да.

Хlьта январь бетта парткоме ладийгlар из реконструкци яра гlулакх дуцаш дальча къамьалашка. Цига гучадьхар ку гlулакха тlа дола кхоачамбоацараш, хьахьехар уж дlадахара наькъаш.

Дlабоалабь бола цхьай ханаиъа толамца чакхбоаккхара цхьай тайпара йола программа хилар парткомо бахьа соцамах. Из программа кхоачашъяра «Фильтоккаме оттабаьбар коммунисташ керттерча механики заместитель П. Н. Климов, цеха начальника заместитель Н. А. Ковшенко, керттерча инженера заместитель В. А. Литвинов.

Укх шера эгара йоаккхагlа халонаш тlеоттаргья коллективаш электродни юкс боахкаро хлами социалистически декхараш кхоачашдара дьахъеза, хlана аьлча йолаш йола мощностам лакх а ца еш план 12 процент тlатехай. Эгара доаклам барех йола цхьа объект а оборотни водоснабжене блок толамца хьалхаь хьакхаро ю болх бе йолалийтара. Из гlулакх даро йиш хулийтаргья дlадохийташ дола технически цхьа чоагlагlа цlенгде. Шолха цу дlачу ухийта цхьай цlенде.

1974 шера де хlама шортта да коммунисташта. Уж хьалхашка латта декхараш кхоачашдара хьалхарча-муглараша дахча беза.

Хlьта мишта къовсам лоаттабу завода болхлоша КПСС XXIV-ча съезда решенеш бергъарц тlехьа? Цоагlа къьда жиина тlаьнцар цар 1974 шера халкъа боахама план ханал хьалха кхоачашъяра промышленноста, гlишлош еча, транспорта болхлой Ерригсоюзни социалистически къовсамза хьалхабаьккхар КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам. Завода ерригача цехашка дlахий социалистически декхараш встречни плани тlадиц собранеш хилар.

Социалистически яхьа керта латт коммунисташ. Из доагlаш а да, хlана аьлча производстве керттерча моттигашта цар доал ду. Масала, 21-la яхача установка тхе бригадех кхоачашда кулгалдеш коммунисташ ба. Ерригача бригадашка шоайла яхь лоаттаю. Яхьа гlулакх дикъа доаза, из вlаштlехь йоакхараш, цунна хьалха латтараш парте чаннаш ба. Яхь лелаир — из эгара хьалха кертда торонаш лохилга, болх дикагlа бе безилга да. Цудухьа коммунисташ гlерт къахьегама овсарле лакхьяра тlадоллача дерригача лостамашка коллективаш еш йола шоай вlаший лакхье.

1973 шера социалистически декхараш кхоачашдеча цlенга дикъа лацийно коммунисташа бовккагlболча операторца Н. Кесала, В. Стефанюка, В. Яковлевас, Н. Власовас.

Доккхий декхараш тlаийцад пятилетка диьалагlча, къоастамбеча шера а. Уж партийно-профсоюзни собране дийца а дийца могадир. Хlанз заводе тьожача социалистически яхье керте латт коммунисташ. Декхараш дикагlа кхоачашдара, производства ерригa чура торонаш гуча яха а царех пайда эца а гlерт. Хьокхаме къакьег, цар шоашта тlехьабоах.

Диьалагlча, къоастамбеча шера болх дикагlа бергба — иштта а коммунист Шени кертe латтача, Кесель партгрупорг йолча установка болхлой доаме Шеко дu цар цоад доаш кхоачашдергдолаза.

Заводе эгара хьалха латтарех цаl а коммуниста Юрий Умарович Аксенова хьалхе лелаю цхьоалагlча цеха бархlагlча установка коллективо. Завода керттера инженер С. Н. Хаджиев, цеха начальника заместитель А. И. Горин, установка начальник Ю. У. Аксенов юкъарча доацаш тlехьожаш а болаш установка эргахьокха тоаярах цуа мощность совза лакхъе йиш хилар. Хlанз из завода неттел «Грознефтехимзавод» объединене а эгара хила болашагlйола установка я, совлахаш технологически схема а йолаш.

Инженерно-технически прогресс сихъеча доакха дакъа долц завода рационализатораша. Духхьал дlадахача 1973 шера цар хьечуеннача 22 предложенех 75 эзар сом пайда баьлар.

Дукха ба заводе цоаш кхо ма беш хьинаро къахьега болхлой. Республике а тlехь дика йовзаш чlоагlа сий деш ва коммунист Социалистически Къахьегама Турпал Николай Иванович Велериннов. Из эгара йоаккхагlа опыт йолчарех дола технолог ва. Из болх беш йолча коммуниста Ахмадов Лемас кулгалдеча № 5-6 йолча установка коллективо 1973 шера лаьттача социалистически яхье дукхаза а хьалхара моттиг яьккхар, укх шера а иштта къахьегаш ба уж.

Халкъа тlахьожамлой отчетно-хоржама заводской конференце тха коммунисташа доккха принципиальни къамаьла дир. Цар дийнар балха тlа кхелла кхоачамбоацараш, дикаш дисараш, уж дlадахара наькъаш белгалдаьхар.

А. ЖУЛИН,
В. И. Ленина цlерагlча Грозненски нехкдаьтта чакхдоахача завода партькома секретарь.

Кардании завода [illegible] Херсонски завода [illegible] «Кировец» заводал заказаш ханал хьалха кхоачашдо.

«Кировец» яхача тракторашта а цу дьалха цуй кердача модификаценa а лаьрхlа хьаечa кходанкли [illegible] пачахьалкхен дикала Знак еннай. Заводской комсомольски организаце [illegible] тоlехьожаш [illegible] «К-701» яхача [illegible] [illegible] хакеца [illegible].

СУРТА ТlА: цеха комсомольски организаце секретарь Алексеенко Алла оборудовани наладчик комсомолец Загревский Анатолийи.

С. СМОЛЬСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

Кировцаша хьаь «К-701» яха керда трактор толамца чакхьяннай пачахьалкхен испытанеш. Цун балха овсарле, тайптайнарча [illegible] балхалнаш [illegible]. «К-700» тракторах [illegible] процент [illegible] кхагlа я.

«Кировский завод» яхача объединени балхлошо ше тlаийцача социалистически декхарашца дийнаш, укх шера хьалхарча квартале кердачий машинaш [illegible] трактор [illegible]. КПСС XVII съезда цlерагlча цеха [illegible] хийлург болча предприяте [illegible] кагирхошеи цу [illegible] лелаеl лаьрхlад.

Керда тракторашна ханал хьалха [illegible] еьрташ [illegible] хьалаш латтача цеха кхуг кхача заводех тийша а да. Царна юкъе а кердачи балаш хьаь Херсонски завод, Саранск [illegible] пачахьалкхен [illegible] «Автодизель» яха Ярославски производственни объединени, кердаш а Кременчугски завод. Иштта [illegible] «К-701» трактор — ханал хьалха» яха йоаккхе уж вотахаш хьоша [illegible] предприятей [illegible] хьайлаьна. «Кировский завод» яхача объединене сакъералуш [illegible] яхье [illegible] коммунистически [illegible] цlаш.

СУРТА ТlА: «К-701» яха керда трактор.

С. СМОЛЬСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

Дош аьннача...

КПСС Центральни Комитета кхайкамах, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп луш пятилетка къоастамбеча шера хьалхарча квартала планагlа йоагlечуя совгlа пачахьалкхенга 10 тонн шура йохка дош деннадар Грозненски района «Советская Россия» яхача колхоза хьайбаш лелдераша.

Дешна дош толамца кхоачашдарa шу дlадоладенача хьалхарча дийнахьа дош хизаре къовсам дlабелабир. Хlьта дика хьокхамаш а даьхар. 18 март тlаккховча 60 тонн шура ехкар пачахьалкхенга, хьалхарча квартала планагlа 25 тонн йохка езаш цинача.

Дика толамаш доахаш дlадоладаьд керда шу доаркаша Куриева Маккас, Арсениковa Маретас, Масала, Маккас цхьан дийнахьа хlара кхоабача lаттагара юкъера лаьрхlача 11 килограмм шура йоаккх хlана. Цул дукха тlехьайнсаш Марет а.

Март бутт чакхбалалехьа пачахьалкхенга кхы а 8 тонн шура йохка лерхl колхоза хьайбаш лелдераша.

— Лаьрхlар кхоачашдара ерриga торонаш йолаш да тхо. Хlьта цу торонех биззa пайда эца хьожарг а да, — йоах колхоза шурий-товарни ферма заведующе А. Солтахмадова.

Х. МАГОМЕТОВ.

Сенах язду районни газеташа

БАЬЦАДААРАШ КХЕДЕРИЙ ГlУЛАКХАШ

Пятилетка къоастамбеча шера доккхий декхараш тlаийцад XIX-ча партсъезда цlерагlча колхоза баьцадарераш кхедераша, язду «Знамя труда» яхача Сунженски районни газето. 229 гектараш хlаране тlара 210 центнер чуя а пачахьалкхенга планаш совгlа 160 тонн йохка а лаьрхlад цар.

— Хlана баьцаддараш кхедеча бригадашка гулъяь я колхоза дукхагlйола техника, — дувц керттерча инженер, ноа. Москвин. — Цо торе хулийтаргья баьцадааараш дlахураргбола лаьтта доаккхача хана кийчъе.

Кхашна араьннай трактораш, сихбенна лаьтта оахаш ба механизатораш. Яхье баьцараш юкъе хьалха латта цхьолагlча баьцадараш лелдача бригадера тракторист А. Бурсенаш С. Весербиева.

БАЛХАШ СИХЛУШ ЛАТТ

Укх шера комсаш хьуашъера овсцагlбьяниаб «Наурский» яхача комсий совхозa кхоалагlча отделене къахьегамхой. Хlанале бlаь гектара тlара комсаш даьттал кlашара мукъаьхай цар.

Сатоссаш дlаболабеле бозд къовлaйбаллалва кхашна болх бу механизатораша З. Шовхадова, А. Мутиева, А. Пищерова. Нормагlа 4,5 гектара тlара комсаш мукъяха езча царех хlаране 5 гектара тlара а кхы дукхагlа а мукъайоза.

Укх деношка комсаш лаьтта кlашара хьемукъяьза отделене ферма а болх беш йола кlас ергат. Цу машенашца болх беш ба опыт йола механизатораш К. Галяткин, Н. Топтунов, Ф. Гарткис, А. Дубнев, кхыбараш а, йоах «Терская правда» яхача Наурски районни газета тlа.

Укх шера комсаш дика хьуакъаяра цоашта тlалатта бештоккам кхетабеш ба механизатораш. Цудухьа ха ца къовсам къахьег цар бlаьстан юкъера балхаш сихагlа чайкдаха гlерташ.

Плантацешка ремонт ю къахьача шпалера, оттаю кердадр. Комсаш дlаехка гlажамаш юкъагlча дика бола бу тракториста Ж. Магомадова, болхлоша Н. Емельянова, Ю. Воронова.

ТХЬАМКА ДЬУВКЪАДАРА

Эттара доархlамагlйола ха хьалгlаттай тхьамка лелдераша. Хlанз парникашка тхьамка фу дlале, доладаьд, хоам бу «Ленинец» яхача Советски районни газето.

Совхарчуя дукхагlа парникаш кийчъяьй укх шера Ленина цlерагlча колхозе. Хlанале 20 парника чу тхьамка дlадийна баьмаб колхозхой. Вовш юлайхача парникашкара болх а укх гергтача деношка чакхбаьккха лерхl цар. Ерригсоюзни коммунистически суббoтанx долча дийнахьа тхьамка аьгргаш лаьтта дlадогlа арабоаргда колхозхой.

КВАРТАЛА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА

Укх шера йоакха котала яьккхай «Атагинский» совхоза хьайбаш лелдераша. Пачахьалкхенга шура дlадлара план шин бетта кхоачашъяьй цар, Совхоз укх хана яьккхайчул 100 тонн дукхагlа яьккхай шура. Хlанзе 380 тонн дlаданнай совхоза, из хул йоагlачуя 70 тонн дукхагlа. Кхы тlа а бlаь тонн дlалла дош деннад хьайбаш лелдераша, язду «Заветы Ильича» яхача Грозненски районни газето.

Из толам' боаккхача дакъа дакъа лаьцад доаркаша Х. Садулаевас, З. Юнусовас, Х. Ойбуевас, Д. Эскерхановас. Царех хlаране укх шера шин беттан ах беттен 490 килограммагара 580 килограммага кхачаца шура яьккхай.

Мишта вlаштlехьаьна из толам баккха? Совхоза керттерча зоотехника Х. Такаева дувц:

— Чlоагlа наькъадахьар дола къаш кердача технологех хийцдар. Хlанз концентраташ хулар хилалаца кхехка а еш тlа. Цу тайпара доакъар дукхагlа лу шура дукхагlа телча доахкамна.

ГОРОХ ДlАЙНИНА ЯЬНИАЙ

Дешa да латтача хlара сахьтах биззa пайда эцаш кхаьдара балхаш ду «Дружба» совхозе, хоам бу «Красное знамя» яхача Гудермески городской газето. Хlанз хьалха ю культураш дlахоеш латт укхаьа. Эгара хьалхарчаьна кхашна шоай агрегаташ араьхар цхьолагlча отделене механизатораша Октябрьски Революци «Знак Почета» ордонаш оалача А. Казаевеи Л. Юсуповеи. Шин-кхаь дийнахьа 80 гектара тlа горох дlайийна цар.

— Горох геттара дика дlайийнай, — йоах тракторно-полеводчески бригада бригадира А. Берсанова. — Хlанз механизатораш кои дlабуш а бlаьсти юкъа культураш дlаяьа кийчдеш а ба.

ГОРОД ХОЗЪЯРАИ ТОАЯРАИ

Укх деношка аргlанарча цхьай заседане Грозненски къахьегамхой депутатий городской Советах хьежай «Город тоаяра, хозъяра, цун санитарни лостам баран месячник чакхдаккхарах» долча дешага. Цу хьакъахьа хlаьноалла карагlдьайнар дьагал а деш, городской Совета исполкомо тейкай город тоаечак, хозъеш, санитарни лостам беча ийсалца долча кхоачамбоацараш. Дукхагlа йола улицаш, наькъаш, майдаш lаш беттанаш ийрчийнай, хотта кьаlайнаб царна тlа.

Райисполкомашa доагlача бесса домоуправленешта, улицани цlенойн комитеташта юкъе тхь йоаржаьна улицаш цlенош тоаярaн, хозъярaн, массанаьха санитарни лостам баран.

Исполкомо соцам баьб укх шера 20 марта дена 25 апреле кхаьчалца йолча юкъа город дика дьоа, гlалаш дlайогlаш, санитарни лостам беш месячник чакхдаккха.

Москворча предприятий болаш хьал а лоацаш 1974 шера 20 апреле lуйрийна 8 с хьат дальча дена далакъийта 16 сахьат даллалца город тоаеш, хозъеш, цlенъеш общегородской коммунистически субботник чакхдаккха даьрхlад. Коммунальни боахама управлени декхарийла цхьай хlара предприяте, учреждене бе беза балх белгалбе. субботнике дакъа лоацаш хургбараш лаьча транспорташ, инструментаца, дlанича гlалашта lалашбе.

Райисполкомаш, предприятий организаций кулгалхой, домоуправлени цlенойн декарийла баьб 15 апрель хьалтlакхачале город дика горьгьара моттиги цlенъяь лостам баь баккха.

Тlаийца из решени кхоачаш мишта из хьажий тlахьожам доттабар городской комиссе дlахlагlъеллай.

Дlалхача заман юкъедисача воча гlулакхашта дукъала

ХАРЦ ГlУЛАКХАША ТlЁХЬЕННА lОТКЪАМ БУ

Тхона са дукха безаш ба дийнах тайпача, хаьша — нехашна шоай бераштa беш болча вохахаш lоттаьхах. Бешта аьлча, цар шоай бераш дьенах тешаш хургбола уйла чуйоссаю, наьтлера бераш хьа а доахаш, цlагlа дут, йийгаш хаша хьалха маьре ухийт школа чакхъенхааллоза.

Дьенан иенош лов шоай берашн укхахlенa, яра, дика оамалаш йолаш хьалхцер, царех дикa нах бе гlерт уж. Хlьта вай даьмалахьа цу тайпа вола саг хьалхкевара цунна яла еа духовно йlаьхий, морально цlена, физически чlоагlа йола оамалаш. Цар тера лу керда, коммунистически общество хьалъяь саг хьалхкева.

Бераш кхетам, цар укхацlею ламхьайга юхетт дьяс, кхьола новкъарлохаш ю цун вахар кlерча доахаш. Массавеца доаш да дьеча хана дьенах тешаш дьала бераш, Гонахьара lалам, хlа, дуне доаде гlерт уж зlайнагга долча хана. Цудухьа кхеттачаста шоайла бакхагlеарга яьт цар ду фу, из иштта хlоадд эзам. Хlьта дьела - ноанош, бояхагlчар шоашка аьнначох теш берашн. Дукха ба хlана а вай республика дьенах тешаш бола нах. Уж нах болча дезале дукхагlа хул дьенах теша бераш а. Хlьта дукха масалаш доладе йиш я мурдаша деша дагlа бераш шоай мугlарашка юкъеяз.

Иштта Матlалбика района Долаковарча «Куита - Хьажий» тоаба мурдана шоашта юкъеаза хиннай номер вархl йолча юкъерча школа ялхлагlча класса дешархо Салтукнев Берсий Илез. Цхьабакъда, юртарча сходе хоржача комиссе членашна гучадьхар дьена фатинаий сий дайна гlулакхаш. Цар а школа хьехархой а юкъосталца Салтукнев Илез юха деша эттар.

Общественна чlоагlа зене да цхьа лехар, дукха истий хьукьлар, ха кlайнад бола мехкарий маьре ахийтар а кхыдола а шинарча замаш юкъелиеа гlулакхаш. Вознесенская яхача станице хиннад из. 1968 шера ялхлагlча юкъерча школа ялхлагlча класса дешархо Мовсарова Света Берсануквсага цlизая маьре яхийтай цун дьешa. Ши бутт баьлча из йитта а йитта цигара кхычахьа ваха дlавахар Берсануквев.

Кхаь сесагаца вах Совгlапчара Коригов. Царех цхьаннеца законах регистраци йиза ва из. Ала деза, цун хьалхарча сесага няс бер, цхьоалагlчун ала бер хилар, кхоалагlен ийлагlен сесаг дlаяхай цун, хlьта пхелагlчуя ши бер да. Хаттар отт: малагlа кхетам эшарга цу бераша шоай дезалера?

Дlадахача шера хинна да яр хlама. Грозненски района Йоккхача Атагlа вахача Кушалиев Мусас шиъ сесаг, бархl берий воа, цlагlара эккха а я шолагlа сесе Терамова Марет йоалайир. Кушалиев Мусея негагахьа маре болх а ца беш дlаьхий сомаш дака договораш балла ухаш саг ва. Партийни органий а милици а юкъосталца вlаштlехьаьлар Кушалиева ше яьхача цlагlа юха чуйоалае. Бакъда, из дуццагьма далахар. Берий хана цlагlара дlанхийтеча хана Мувсас цунна дуъьала дальсо бераш. «Тхона хьаь дьо, нерда мама цигагlа я тхона, — йоахар цар къьнага. Дlауйлелах оаш мел хьаьа хинияд уж дешаш хьахезача, барзl бер а дала уж дьалхадала нанна?! Малагlа беркат даргьад цунах? Беркат дальнидац, за хинияд дезале а пачахьалкхенна а. Кушалиев Мусей вol, мlса хагlча класса дешархо, дукха ха [illegible] Йоаккхача [illegible] ягlа дешаьева.

Цу тайпара хlама [illegible] Комсомольское яхача [illegible] Бишаевгlа, [illegible] Шаьнна [illegible] [illegible] дьалхад [illegible] цун сесагех. Цу [illegible] хьахиннаd [illegible], хьалхаьд [illegible] цlагlа [illegible]. Цхьалха Бишаев Имрана цьоллагlа саг йоалаю. Хlьта хьалхора сесаги бераши хоа яьна ормашна чу баха lохошаfy цо.

Цу гlулакхо дециьлекха Бишаева советски органашка латтъа йолалу. Закенах шийна доагlаш долча цlен, цlагlарча хlамаш дакъа, бераштa алименташ хьадех цо. Цхьабакъда хкалсага хlалоладача гlулакха юкъелелх Бишаев Имрана гаргара нахи юртарча нaха дьяна авторитет доарзlаш йола Солтыханов Хьусени. Бераштa хьалхашка дlа а этта Солтыханова Бишаевайга аьннад: «Шаьрlатени Iадатеи законех маlача саго йхар де декхарийла я хьо, хкалсага бокъо кь маьра гlулакхашта юкъелелха, укх цlагlара хlамаш хьона вlалла йоагlаш а яц...».

Солтыханов Хьусени, Бишаев Имрани, цуй гаргарча нахаи хоl - хьогl мел доккха за ду бераштa дезала юкъеоза гlулакхаш иштта къестаделлдилча?

Цхьабола дай-ноаной ба шоай бераш ноа шоаш воаднш. Чайчан - Аулерна юкъерча школе 9-ча классе деша ягlа шоай йоl Расаева lайна маьре ахийтар цун дьяша. Администрацина органий цизаца цигара хьа а яьккха юха школе ахийтар lайна. Хlьта цун дьенеи нанеи ла матлизар из. Шоай йоl хьайца урдув мара lайна хьаз дагадаллацар царна. Юрта Советега гlолла документаш кийч а дьь, тха йоl Урус-Мартане деша гlоргья а аьна, шоаш хьалха маьре яхийта хинача юха дlахкийтар цар lайна.

Ала дезa, юрта Советe а, школаc а цу гlулакха чlоагlа мелал яьлта, цар торо еннай йиш дьялта - ноаношта lайна ахар воча овцагlоргдьа дерзеде, аз во, зама уйлаш кхоачашхилийта.

Хьалацарчъя вай, масала, Назрановски район. Цу района йшколашка моттигаш ийсллу бераш, къастта йийгаш, деша ца ухаш, комсомола а пионерий мугlаре яла дьяша - нохошна бокъо ца луш.

Ньасар - Керте балача Мальсагов Османа йиlиг Роза укх долара шера 2—3 бетта юкъерча школа йилагlча класса дешаш яхар. Цун тlехьагlа деша ца ухаш сецар из. Цу гlулакхо сатем бойбир хьехархой, къастта классий кулгалхочун Гурина Галина Ивановний. Йиlиг деша ца ахара бахьан да ахача хьехархочунга Розай даьнах аьлар: «Тха йоl Роза деша безам болаш яц. Шаьхачун Гурина цlера артбоацара хайча йиlиг дахаа тешийр хьехаро Роза берхlагlча школе деша а гlоргья хвиъа ала сунна малагlа а я доаца».

„Я а а. берхl шерара [illegible] Роза хьача цlен гlаьна [illegible]. Цу школе деша дагlа Мальсагоагlар кхылола бераш а. Хlьта Розай ийлас кхьачашдаьлий ше деша доа? Кхоачашлаьлац. Цо lехаьлд хьехархо, шой бера саьша юкъа бераштa пийса кхетам, хьаьнхъал дала, шоашта дика де ена саг.

Йилагlча классера Мальсагова Роза хlана цlагlа яга. Цун да Осман Назрановски сельхозтехнике шофералла болх беш ва. Розай нана цхьаьна ахка а йоацаш цlенна я. Малагlа бахьан да цар шоай йоl Роза деша ца ухийташ цlагlа йитар? Цу хаттара жоп дала хlанз хала да. Цхьабакъда, бакъахьа-м хургьдар Ньасар - Кертерча школа директорс а, райОНО кулгалхоша а, юрта Совето а цу хаттара жоп доре.

Дlадахача шера 22-ча ноябре Назрановски райОНО инспектораштa гучаламнад Пхьилекъоагий-Юртарча школе деша ца ухаш дукха бераш хилар. Царех да, масала, 5-ча классера вошеи йишеи Евлоевгlар Халчати lийсеи, Хамхоев Исмаlал, Гибиев Аслан, Пугоев lийса. Цар дьяша - нохоша ку лелошка распросана еннаяр шоай бераш деша укаргда ялча.

Цу тайпара хьал да Альтий-Юртарча бархlашерача школе а. Ер шу доладелча доаз деша хьа ца ухаш бисаб ворхlагlча классера Сагов Бахьауддина, Хатийи бархlагlча классера Евлоева Хьанифа.

— Цу хана дола доакха ха кьнгкай, хlана уж бераш дешаш дий? — хет аз райОНО заведующега Калашникова Валентина Николаевнайга.

— Цох хlама хац сона, лоацна жоп делар Калашниковас.

Иззал дукха бераш деша ца ухаш хьал эттача хlама школеa гlулакхаш мишта лелачее бенкьальа-м дар райОНО кулгалхочунна!

Бераштa атеистически кхетам балара бокка доарзlам болаш а школа, Белгалдаккха деза дукхагlбола дешархой атеисташ болаш хьалхувйе хилар.

Укх деношка Яндарерча юкъерча школе хиная со. Кхьачаь, сийрдача школа класса доr зlоасташ я. Укхаза дика тоеко ю бераштa. интернациональни, атеистически, военно - патриотически кхетам балара. Оттаьча кlаша тlа кхьайта ту малагlа мероприятеш чакхъяьха еза. Цу тlа белгалъяьй уж чакхъяьха еза хана, беседай, дешей авторий тайпа цlераш дlаязьяй. Хlьта чакхъяьха мероприятеш дlаязъю.

— Интернациональни атеистически кхетам балара балха массайолча формех пайда эца гlерт тхо, — ялаш дувц школа завуча Амерханова Любас, — тха хьехархоша ди - хамахьа беседаш ю дьнах тешача дьалда-ноаноца. Цул совгlа оаха чакхйоах книжкаш дешарий конференцеш, сайренаш, тайптайпара вlашагlкхетараш дукъахьегама, тlема ветерануша... — Къастта еллелар тха дешархошта, — дувц дlахо Амерхановас, — химии хьехаш болча Галаев lаьлас берашца ба беседа. «Таханарча химе тадьнийна хlамаш» яхаш яр из. Бакъахьа масалашца хьахорочо гучабахaр lалама низ, дьена фанатикаша дуввараш харц хилар хьахьенхар цо.

Вай юкъата школе атеистически кхетам балара доакха гlо ду художественни самодеятельносто а. Дьена авторитеташ, дукха истий кхувлараш, тунеааш гучабоах цун доакъашдоша.

Дьяше-ноаноца шоай бераштa кь могабеш, уж харцахьарча наькъ тlа боалаш дола масалаш кхы а доаладе йиш яр.

КПСС Нохч - Гlалгlай обкома Х-ча пленумо йоккха терко яьй бахача наха атеистически кхетам балара болх тоабара дешаштa. Цудухьа школай хьехархой коллективай декхар да из болх лакхl а ка болийташ дlабахьар. Дьяша-ноанош а кхетаде деза царех тийша дукха долга, хlана аьлча дукхагlа йола ха цlагlа йоаккх бера. «Сона хет, — яьхад Надежда Константиновна Крупскаяс, — дьена дукхьаларча пропаганда болх бер деша дахалехьа цунца дlаболабе беза».

Дьяша - ноаноша шоай бераштa хьалха дахa деза Даьхе оарца, цун бокъонца бола патриоташ хилавца мара вахаре цар ираз доацилга. Къахьегам бедаш, общественна пайдане, интернационалисташ болаш хьалхеде деза уж.

Р. ЦОЛОЕВ.

Цу юртах лаьца Ленина яздаь хиннад

«Переселенчески доцъ» яхача статья тlа Владимир Ильич Ленина критика яьй пачахьа правительства ийгецодаржавни политикана. Чубаха нах пачахьа чиновникаша шоай моттигашкара дlаалийтача юртий цlераш хьай Ленина. Кхычара юкъе тlа йоаккхаш яр Кпереселенца яха гуций юрт а.

Гуце тааларча хана тlа из цу тайпара цlи йола юрт.

Цхьабакъда Имерета хlараш ерда, хьалха иштта оалар Сакраула яхача юртах. Хlанз цигlа ба округе эгара дlаьегlа долча боалаимех цаl.

Сакраула — республикера бlаьш кхиараш а сашца йола доамара юрт. Бlарг ма кхоачча йахха улла из боккхача бешдаарча бера тара я. Лоамий дахкача шувраштa йисте дагlа цlенош. Хlьта доха, бер чу гlолла lодоал Окраула яха масса хий—юртах тилла цlи йола хий. Цун бердашта шинна а оагlорахьара дагlай хьысане lотlаотташ дала хьажкlий кхаш, сомой бешамаш, комсой бешамаш.

Колхоза председателя Отар Кикнавелидзес доаккхал деш дувц ший юртарча нахах, юртa тахнарча денах. Хlьта да а да цун доаккха де хlама. Дlадахача кхоалгlа шера (Ленина статья кепатеха араяьккхай 1912 шера) цу моттигашка аьлха лоамаш мара кхы хlама яц, хетаргаьа, шоаш хинача тайпара йисa. Кхьмел доза хlама доьзаргдоацача доадлаш хувцаденнад. Керда вахар кхьчар лоамашка, пачахьа чиновникий планегlа лаьттаи тlара дlайла еаш хиннача къьнарча юрта. Тахан 310 цlа дагlа Сакрауле, хlаьта е карара бlаьшере хьайолалуча юххье дерригаш а тхьаь итт мара мича хиннад уж.

Председателаца цхьана юрта гlолла гобоаккх оаха. Тlои асфальти йилда да наькъаш. Тlоли хирпишкехи дабашхадика цlенош, тикаш, кинотеатр...

— Хьалла цхьа цаl дийша саг эцар тха юрта, — яхаш дувц юрта бахача наха юкъе къьнагlчарех волча цхьаниe Карпез Кикнавелидзес. — Йоазокче коравагlашар укхазара тхьаь итт километр гахьа уллача Багдади яхача юртара мара. Хlьта хlанз тха юрта болх беш за лакхера образовани йолаш вола 26 саг. Бlаь гаргача сага юкъера образовани я. Тханцига юкъера цаlи шинъ юкхьанкарех — кхо школаш библиотека а...

— Тха юрта мел ваха саг дешаш ва: хlанига а вохкха а, — ио дувцар бакъду председатела. — Хьазаргба вай, масала, тха комбайнераш Кикнавелидзе Георгий, Чумбуридзе Михаил, Табагари Гиви. Тбилисерча юртбоахама институтa студенташ - заочникаш ба уж. Хlьта уужжаморгаш юрта 60 совгlа сат ва...

Соца къамаьл дерех цаl Орджоникидзе Савле ва. Пхе бера да за из. Пхенне а бе-бечa хапа лакхера образовани яьккхай цар. Савле юкъера воl — Иване Ткибулерча шахте керттера инженер ва, халкъо СССР Лакхехьарча Совета депутаталла хержай из.

Цхьа ха яр сакраульски лаьттанга хьметтел тхьаь итт дезал а ца кхоабалуш. Хьажкlий — цу района керттерча юртбоахама культура — хьувкхам доха хулар. Хlаьта шоашта ахча даккха йороде, доалахарча юрташна баланза ца боалаш хулар кхархой. Укхаза 1929 шера вlашагlбелача юкъарча боахамо дукха а дукхагlа бола сакраульшан белггала моцалла боачара баьхар. Колхозо юрта боалабир комсийн сомийн бешамаш лелаера Тбилисски институтера специалисташ. Цар хьехамагlа сомийн комсийн бешамаш дlаесglар хьалха хьажкlаш мара ца кхееш хиннача лаьттaшка. Цул тlехьагlа цхьа ха яьннача гlолла тоъал доходаш тела йолаелар артель. Масала, соахка колхоза хьатlееца цlена доход 120 эзар сом хилар. Цхьан дезала доход 300 сомагара 400 сомага кхоачаш хул бетта.

Иштта дах тахан цхьан хена В. И. Ленина шиий статья тlа бийцачар бераши берий бераши.

Георгий БЕЗИРГАНИ,
АПН корреспондент.

«СЕРДАЛО»
2-гlа агl. 23 март, 1974 шу.

ЦАР ДОШ ЧІОАГІА ДА

«Надтеречный» совхоза [illegible] секретара [illegible] [illegible] я. Шай балхи [illegible] [illegible] кІанта лаархІаш вайн коммунистий тхьамаха Муртазе Султан. Светан аІа-аьа [illegible] [illegible] во: «Сельхоз шьйкхь шура [illegible] килограмм совгІа я». [illegible] [illegible] [illegible]: «Совхозчуй дуннегІа [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хьайбаш лелаерана [illegible] шу. Цхьан дей-бус кхаьа шура [illegible] эха атта дац. Цхьабакъла мох а кхоечамбе Іе хага дац тхьа.

НісалгІча пятилетка ухх кхоестембеча шера хьалхарча квартала планагІа хьайбаш лелаерий коллектива дехкайлла яр 800 центнер шура 60 центнер дулх пачхьалкхеэна дІаделла. Дулх доккхара план дикка тІехкхоечешьйий. ПланагІа 60 центнер йолча. Дахьаина дІаделлий 166,5 центнер дулх. Хіаьта пачхьалкхеэна шура доккхара хьалхарча квартала план 8 марта кхоечушйир.

Делкъийна шийтт сахьат долла за яр шурий-товарни ферма йолчахьа эхо дІелестар.

— ХІаьо доахац детта ха я [illegible], — аьлар Султана. Дийбус кхоаша детт оаха уж.

Ферма хьакхьачча хайра [illegible] балх ухкаьа дика делла. Шура цистерна чу я еттадй шоайла берриш беш болхкар дешкахи. ХІаьта ферма бригадир, коммунист Марченко Александра хІара килограмм шура дІа а ахьа беш [illegible] [illegible] [illegible].

Массаш дош [illegible] хайфіаз Марченкоа. 1957 шера [illegible] коммунистически парти [illegible] [illegible] я из. Уххьа, шура-товарни ферма, из Йоах бу 1962 шера дехь. Зоотехник я из. Дуккъа дика [illegible] кухни [illegible] [illegible] Коммунист [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Марченко [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гІулакхаш [illegible].

Ферма-коллективе ухх шера доахича толамашта шеьи [illegible] дакъа дац коммуниста, хьайбаш [illegible] [illegible] А. Марченкой. Цо [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] кагІча тайнара хьаба [illegible] дорттІа Іунал [illegible].

— ХІаьалаш [illegible] [illegible] беча Іаттагара [illegible] ра 334 килограмм я, — Йоах заведующе. — ХІаьта хьалхарча квартала планагІа цкха еай яргга шура 121 [illegible] я. Ухх деношка из план [illegible] кхоачашйаь даьсда тхо.

А. Марченкоа еннай «Знак Почета» яха орден. Из совгІат цунна делла 1972—1973 шераІаш замалахьа даьхача балха толамеш.

Ферме дукха ба дооай хьаьналча къахьегамца белгалбаьнна хьайбаш лелаераш. Царех ба социалистически яхье хьаь за летта доцаш Ахмарова Яхита, Гиштаева Шема, Абуева Сарсар, Зилахорова, Баева, кхыбараш.

Ахмарова Яхитас ухх ферме балх бу [illegible] вІашагІлаьаьча [illegible]. Дукха [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хьар из. Шиъ дега езаенна говаьа карарерие гІертаро [illegible] уж. Бо шу доладаьна дени шиъ группеча хІара Іаттагара из яьокхдай 482 килограмм шура. Яхитас дог лаьаш бу шиъ болх, вознъестаьа ду къонача доцнаьнта кьаьленцан гІулакххаш. Цудукхьа дешкха барвах йоах кунна вознъестана, 1970 шера хьайбай боаддаш дегІабоадабеча дика толамаш дІаярах вое. Ахмаровайна елар ленински юбилейни медаль. ХІаьта 1973 шера елар Къахьегама Щеча Байракха орден. Иштта цунна еннай «1973 шера социалистически яхье котвальнар» яха аьначак.

— Ухх шера аз дош делнад сай группеча 16 Іаттах хІорагагара 2400 килограмм шура, — йоах Ахмарова Яхитас. — Из дешхар хьаьа хьалха кхоачашйа уйла я са.

Я. Ахмаровайца социалистически яхье а кьаьна дика толамаш доахаш къахьегай я доарке Алуева Іайна. Цун къахьегам балгалбаькхаб ленински юбилейни медаль ялара. Из а НохчГІалгІай АССР Лаккхерча Совета депутат. [illegible] дуккъа да гІеза хул Іабаь. Дукха хормаьдой боагІа за йолча дІьаша гІулакх дакхьа. Шиъ [illegible] [illegible] кхоечаш ду, из [illegible] [illegible] [illegible] кхоачийндера. Ухх шера 15 етт ба цун группе. ХІаьале я 370 килограмм шура [illegible] [illegible] хІара Іаттагара.

Оаспре къахьегам я ухх [illegible] ферма Іанвай делльер Дулдиева Жема. Цуй [illegible] хІара Іасалга лен-бус гІаккъ 710 грамм дулх, планагІа [illegible] грамм йоахь.

Хьайбай [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гІашшадимерашна а. [illegible] [illegible] [illegible] дерригга балдаш механизацица ду комплексе.

— Хьалха уж дерригга балдаш [illegible] [illegible] [illegible] тхо, — йоах заведующе. — Из механизирования комплекс болх ба йолаеча дени хоалуш лакхденад тха толамаш. Доазаш автоматически хьасаве детаргдола гІулакх вІаштІехьа дакъа деххІ сала ухх шера.

«Надтеречный» совхоза шурий-товарни ферме доладаь тхо из гучадаьлаб аф шу дика чаккхдешка лаьрхІа хьайбаш лелаерий коллективо къахьегаьга. Дагаьла дукхагІа хьайбай продукци ялара шина социалистически яхь а йоариаь шоай толамаш алгандоаааш ба ферма доарнаш, скотницаш, специалисташ.

М. АРСМИРГИРИЕВ.

Хьоккхамаш лох ца деш

НісалгІча пятилетка цхьа шу дІадахайтадаш тха колхоза хьайбаш лелаерашна пачхьалкхенга дулх доккхара шоай социалистически дешхарш тІехкхоечаш ца деш.

Дахача хьоцкхамашка дІалоладаьа колхозхоша къоастамбеш дола шу а. Іеш замалладаьа хьайбаш тусандаь доаттадара дІадалача шера дика лард ялла ялло тоаа хилийтай царна пачхьалкхенга дулх доккхара хьалхарча квартала лада дулкха тІехкхоечешьа. Иштта, ухх шера хьалхарча цхьа бетта планагІа пачхьалкхенга 180 центнер дулх докха доаш хинача 15 март тІаккхоечаш 280 центнер декхар дар.

КПСС ЦК дІоттега, советски халкъага дахча Кхайкхарала жоп лулуш март бутт чекхбалалоьа пачхьалкхенга цхьа 50 центнер дулх докха дІахІад колхоза хьайбаш лелаераша.

Къоастамбош дола шу дІалоладеннача хьалхарча дийнахьа деиз къаьстта дика хьоккхамаш гойташ хьахьег беха Іуша Гебертаев Вахарсолта, Гезмагамаев Усмана. Цар лелаеча хьайбаша дийнахьа бусн шаьрьера лаьрхІача 700—750 грамм дулх тІаххет.

Х. УМАРОВ,
Нохай - Юртовска района А. Шарипова цІерагІча колхоза партийни организаце секретарь.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

НісалгІча пятилетка цхьа шу дІадахийтадаш тха района хьайбаш лелдераша пачхьалкхенга дулх доккхара шера план кхоечаш ца еш.

Дахача толамашца дІадоладаьд пар къоастембеш дола шу а. ХІаьала кхоечашьдий пачхьалкхенга дулх доккхара хьалхарча квартала план. ПланагІа доаха дезаш хиначул дукхагІа дулх деккхад пачхьалкхенга.

Из толам боаккхаш къаьстта доккха дакъа лаьцар Ленина, Орджоникидзе цІерагІча, «Керда вахар» яхача колхозаша. Февраль бутт чекхбоалаш Ленина цІерагІча колхоза 100 процент, Орджоникидзе цІерагІча колхоза 101 процент, «Керда вахар» яхача колхоза 104 процент кхоачашйир пачхьалкхенга дулх доккхара хьалхарча кхаь бетта планаш.

В. И. Ленин ваь 104 шу доаьра хеташьйа 20 апреле хургІолча Ерригсоюзни субботнике дакъа лацара кийчо еш ба дІаша района хьайбаш лелаераш. Цу дийнахьа къахьегга дахьаш ахча нІслагІча пятилетка фонде дІачудала лаьрхІад.

М. САЛГИРЕЕВ,
Советски района юрта бахама управлени экономист.

ЮРТА КЕРДА КУЦ

«Советскаа Белоруссия» колхоза председателя Социалистически Къахьегама Турава Бедула Владимира шай замай юрта бахача колхозхой вахарах дувц.

Мадарва аьнча, вай тахьпара колхозник — шекоа йоацаш юрта керда хьахинча саг ва. Цун хьашташ дукха эрган дац городе вахача сага дарел. Мишта кхоачашлу уж хьашташ? Миштта тахайарча юрта вахар, фуд цунах доалайй дола кердадар?

Эттара хьалха юртарча хьахетаро дукхагІча дахкъе индустриальни хьисап тІаьшар. Масала, тха колхоза 55 трактор, 20 дац чуща комбайн, 40 автомашин, иштта кхийола вай замаи техника я. Дукхьад берхІагІча пятилетка шерашка юрта йоаккхалгея из пачхьалкхенга йеххилгея шоаьа, дулх — 2,3-зза алсамдахьийнад. Пачхьалкхени кооперативни торговле гІоала кхо эзар тоннага дІакхоечаш коартой, барий эзар тонн гаргга цІекара свекла, кхо эзар тонн шура, 700 тонн дулх доаш колхозо.

Дукхьай продукци [illegible] [illegible] аьттув баьнна Іаш механизаци. Бонида ба цун доархІай дарахочун къахьегам аттача боаккхачай. Дукха ха я оаха лаьтта ахарей [illegible], [illegible] [illegible], коартол чуцарев бахьаш машинашца ду. Хтоаенаа колхозной состав а. Нетакха сеина хьалха боахача [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хІаьта хІакз — механизатор.

Бовхаме 53 специалист ва дакхера кхьерен специальни образовани йолаш — агрономаш, зоотехникаш, ветеринараш, инженераш.

Механизированни болча къахьегамо толла дакхьай бахама доход: цхьа шера кхо миллион сом. Лакхлу колхозой алапеш а. Хьайбаш лелаерашта механизаторашта тхо [illegible] 100—200 сом [illegible] [illegible]. ХІаьта я дукхьан [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] саг.

ХІанзарча ахархочьа колхозе — боах бус дачаш доджахея метте хилча Іаш. Укказа да цун деннара вахар. Цун бьтта салоІами. Батьел хоашаш дац колхоза [illegible] [illegible] [illegible] кІийним [illegible], дІарлой [illegible] лоІем вІаштІехьбахкхара дани йоакхо еш хилар. Ерригга партІетонаш, газ, дІайха хий дола квартираш колхоза чотах ду. Берашта лаьрхІа ясли, сад, йиъ юкъерча образовани школа я. ВоархІагІа шу да бІаь совгІа дешаро деша вагІача бериа музыкальни школаа болх бу.

Къонача колхозхоча саг йоалайча — хьоалчагІа совгІата метта лулуш санна керда квартира дІоагІаш лу оаха. Деша воде — лакхагІа дешa стипендия тел колхозо. ХІара шера колхоза чотах (кхыметтал кьакъех луш дар я юкъедоагІаш) шоаеткъеш итт гаргга воча сага санаторешкен салоІача шешоакхек, кхы [illegible] - бІаь саг мехка гІоала туристически никъа ба арвоалл.

Виъ бІаь совгІа волча сага пенси лйду тха колхозе. Ерригга паргІатонаш йола квартираш я йолаш къахьегама ветерани цІа да.

ХІара дезалло юкъера лаьрхІача кхокха периодически изданеш яхьа тхо долча. Цхьа шу ах шу хьалха тха колхоза хора «халкъа» яха дахха цІи ялар. Самодеятельни артисташа хІанзале-дукха спектаклеш уттаяьй.

ХІанзарча замаш культура Дворец я тха: цІа хезача белорусски художника Кишелко Александра кийчъа йоакха паргІата фойе, 520 моттиг чуйола зрительни зал. Укхаза хІара шера Москвера, Ленинградера, Киевера, Брестера, Севастополера, иштта мехка кхыча городашкара хьаьхача 25—30 профессиональни коллективаша концерташ уттаду. Дворце иштта барзкъа модалой выставкаш, салоІама сийренаш хул, тайп-тайпара темех лекцеш еш, цІи йоаьча нахаца вІашагІйеттал.

Дукха ха йолаш торговай центр хьалгьай зала. Тика, ателье, парикмахерски, кафе, ресторан — уж ерригаш а хоза кийчъаь я художникаша.

Иштта йола шерт городашхортах ше Іоне социально-экономически культурни - бытовой башхалонаш дІаяхара колкъа. Вай балгалдахкха белам хулача бесса — сатийна, цІена фо, комараш, Іалама хоалл чкъьара бахкхар яха юрта совлекаш юхе а ютац.

Брестски области
Высоко — Литовск
яха станиц.
(АПН).

Келиф яхача нашшашалахь станцера гаьна доцаш, Туркмене Іаьмарча хьулба — магистральни Амударьинса [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ваьд тІий тилаад. 600 метр дІахьа тупцоло вІашагІийхьай хин советски афгански газ йист.

ТІаь тІе [illegible] дІакхачай Афганистанера [illegible] [illegible] хьаухаргйола газопровода турба. «Союзгазарбанга» яхача Ерригсоюзни объединени монтажникаша [illegible] [illegible] [illegible] 22 апреле [illegible] [illegible] [illegible] кхар тІайнйад — из планагІа хьаьрхІоечу ах шу хьалхагІа хул.

СУРТА ТІА: Амударьина [illegible] тилла шиъ [illegible] [illegible]

В. ЗЛЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ФЕ ХИЛА

ВІаьстх тІа-тІе дукхагІа шиъ бокъонех йолаш йоала. Йоаьелуш летт, нахьъаш меттел, йистош а. Бакъда, нахьъаш тоаддераш дукха сагота бац Іай дийнна кІозгаш харшаш дІадакъара. ХІаьта а шоай доалахьарей пачхьалкхени транспорт лелаерех дукха бераш а бец уж повкъа ма дий ахьна юхвоалуш. Автомобилаш дикка сихагІа лела ьахнай. Хьалхете а, нахьъашкара хьадлаш къорачалех теркал ца яр бахьаш доаш дикка дукхагІа дул пааьъашца транспорта ду хетареш.

Алхха 19 марта цхьан дийнахьа НохчГІалгІайчен наькъашка 8 авари хинай, цига боабаьи чоеваш яьа нах ба.

Гудермесски коммунальни боахама отдела водитель А. Магомадов малар сов тІехданккарах газен тормоза педалеш малагІаш я ца хоуча вьшна хинна.

Кхетадеш да, малара тІакхувагеш машин лехкалгеи цхьаь тардала йиш йоаца шин хІама хилар. Дукхьах из дар йор. Гудермеса, Орджоникидзе урамагІа хинйола бедама бахьан а. Шиъ дегІаи автомобилан доал дулургдоцача вахьна хиннача Магомадова, машин сов сих а яь, мотоцикла тІатехай из. Цун дахьа дукхн тІатІеххьара ха хилар 19 мартерча дейнах. Цига лоьвсан мотоциклист больнице кхелхав.

Мотина йоьа а долаш хехка воагІа цьаьхка мотоциклист В. Ахтуков. Петропавловски станицера шо хьаарвоалаш керттерча наькъа тІа дІатІаоттача дакк шо ма водда цухах тІехъаккха зенна хинав. Цу наькъагІа йоагІача машинанкъ а ца буташ. НаькъагІа лелара [illegible] [illegible] [illegible] Ахтукова шиъ транспорт а йохай, ше а тІеагІа лоалайтав.

Цхьабакъда малар тІехдоахараш, Іаьна бийша баъна сомабаьнча санна, республика наькъашка гІолла хехкаш лелаш бар цу дийнахьа. Цу бакъанагІа цхьаькха авари яьй мотоцикла лелкаш хиначу З. Мадаева. Шиъ лостав аза чакхьа из лостоа вІаштІехьа на а дахна мотоцикла тІахІалтІа кхоссай из, массехнахьара ца лоаа а веи.

Ухх тІехьарча кІирагІа гІалкхенга машинаш тІобийтта дукха меттигаш я. Лозабаьча наха юкъе дукха ба бераш.

14 марта геттара ІуйрийнаІ хилар из. Шиъ пхи шу дахна йиІиг Лева детсаде дІаьгаш хинна из. ХІаьта шу хадна хила на дезар хиннад. ЙиІиг наькъал дехьа яьккхаш дае, хІаьта из ше дехьайолаш даьттача хана гаргга хьаьча йоагІаш культура министерстве грузовни хинай, из лехкаш вагІаш Д. Хасаев а волаш. ТІаккха тормаш тоха ца а кхуьш йиІига тІаккхийттай машин.

Судебно-медицински экспертиза Іилма-техкама институте оттанча разработно водителагара дІадех наькъа тІа е хьакъа йиста бар бІаргадайча, цунна машин тІа ца токара долле хІама делга, кхыметтал на сона а еш. Цхьабакъа уж хІамаш шоай ханнакъа даьдец, хІаьта тормозаш вІаштІехьа ца хилар бахьан долаш машин йиІига тІаккхийттай. НаькъатІа кхераш хилар тоеркалдаьдолдас а.

Иззамо долча бахьанагІа совхозий объединене машин кІалвахоа ворхІ шу дахна А. Хамхоев. ДІахьажа боккхагІбараш а боцаш цхьаь виса хинна кІаьнк цІаьхха нахьа наькъа тІа кхаьах, хІаьта водителя Б. Хасбулатов вІаштІехьдахьиндак машин юласе. Чов хинна кІаьнк шиттара больнице вихьав.

Шоай теркам ца хилар бахьан долаш хатараш хиннад Новогрозненски юккъерча школа дешархошта Р. Абдулмакаевичен А. Татуеваш. Машинаш лелача наькъа тІа латташ хинаб уж юстара ца а боалаш, хІаьта ловлуш динаваш шиъ доалахьа автомобиль йолаш воле К. Мацнев а.

ДІадахача кІирагІа 27 авари яьй шо саг во а вуец, 15 сага човнащ а еш.

А. ЧЕБУШЕВ.

[illegible] [illegible] [illegible] механизатор Иван Анисимович Скорин.

КЪАЬНАГЧАРЕХ ВОЛА МЕХАНИЗАТОР

Кхаьнна тІоадка совхоза ле гуддаш вар из цу дийнахьа. «Тха ласттаи дийн дешков дах. — Ивал Скорина, — цунгуча чІоагІа доархІеве да лаьтта тІоадал совхор. Лоа гулдаьга тхона керда гІулакх да, бакъда цунах боккха пайда бовлала гуш да, хІаьта тха механизаторашна из болх дика а бу».

Шовзткъаьа кхаь шера хилчка бола беш къонагІача Иван Анисимович хьнлі лелае йоаккха опыт Іоаьай, хІаьта техника дика а Іоаьай. Махулий, бухь бишла йола трактор цІаьхьа соцаш, из йоаш. Опытна трактовиста цу саьата вов жишаа фуд. Кхочоа бІаргча да а шпатдар ол тоае, бакъда Иван Анисимовича санка йолайолийт шиъ боаьтта хьча, Гусеньа нийт дІадучча хана кхы болх ба пайдана йоацаш сов передачай коробка. Дукха ха йоацнвер механизатора цун метта корда яр дІоеттоа. Малаша оаталлаш нахал хоаш запеае дул кум.

Цхьаьзха дика оамал а я механизатора. Шийна доза хиачарна дІахьаьа гІертамчул яа. Цунца ротиалистически яхье я вьаина болх беш ва Петренко Иван Михайлович. Цунна а дукха возкъестал ду Иван Анисимовица. Петренко тракторо кхай йисте сона латташ, тІача дахлаь цунна тІа а вахе гІо ду, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — оал из, — вІаши хаь лаьвва тхо дале а эшача хана новкъоста гІо а деш лаккъе оа хІаранна къахьегама васавле. Новкъоста хала хетар дІьча сона дика хетаи хуле фу гІулакх да тхона къера дар, хІаьта механизатора сийлен дехдар ма дий хІалписеае оашагІаллар».

Къонача механизатораштa шиъ опыт дІалулга Иван Анисимовича масса дахара оамал а хаьна дІаеттод. Цо хьекаш механизатора говзал хІоаргга Іомадьраш дукха ба совхое. Уж ба Смольников Василий, Иваненко Ларион, Щербакк Евдоким, кхыбараш.

ЧІоагІа цІена дег долаш саг да Иван Анисимович. Даггара «чІоагІа саг кІилхдара хилас» яха горьковски дешаш. Нах дукха бевац, цар дов беш, йоакхо еш хилар, моллагІа дош къоастадеча хана принципиальни хилар — уж оалаш долаш ва Скорин И. А. Цун эгара дешагІа ярэ оамал а захьалх къахьегаш хилар. МоллагІа юртбоахама бела беш из воле а халдакха тІехлоеладгаьа гІ шиъ сиоаши норманг. Совхха плащ 1500 гектар йоача шиъ трактороца 1800 гектар шІаьла ахаи яр ца, дукха доагар кхоадир.

— Воккха хинав со, ха дІалхай, — оал цхьаьза Скорина, — за доаара болч дукагІа ба а мегаргдар.

Бакъда из. Цун 64 шу даьннад, пенсе а ваьв. ХІаьта я цІагІа вагІа сирем бац: вададаша болх беш ва.

Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тІеи тІа волча хана Иван Анисимовича дейнача совгІата тІаккхийттал къахьегама фронте котолонаш хьабар шуна ена ленински юбилейни медал Октябрьски Революце ордена.

Л. РУДСКИЙ.

СУРТА ТІА: И. А. Скорин.
И. ПЛИЕВА сурт.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ТЕШАМ ЛУШ ДОЛА БУВЗАМАШ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ДагІеацхара [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гІонрашта тІа-тІа дукха [illegible] [illegible] [illegible] Советски Союзе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гІулакхаш. Цхьаьа [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] йолаш а Советски Союзерчу стирола нефтепродукта доахачача комбината [illegible] оборудовани хургйолаш совцла даьйбе бетта «Техмашимпорт» яхча Ерригсоюзни арахьарча торгови объединени «Литвин» яхача Французски фирманца шоъ къ контракт. ХьалхагІа совестски арахьарча торгови организацина французски компанеша доккха-шаа дара дахча договорча бартеш эттаро боккхагІбола барт ба ца тахан.

«Литвин» яхча фирма президент — генеральни директор Харсей Кац волча хилар АПН собственни корреспондент Н. Кузнецов.

— Эттара хьалха, г-н президент, хар лоера сейа, шун яр фу фирма я а контракт дукхьаг цунца хІана хий а?

— Французски предприниматель юкъе тха фирма дикка къонагІа я, — жоп лу Харсей Каца. — Из 1962 шера хьаьь а вахха дІанаерчар тоанара йолча международна химически заводашта проекти этта хургІолаш а я. Цу шера тайп-тайпарча мехкий шу дахьа Бельге, Болгаре, ГДР, Испане, США, Чехословаки индустриа дешкхача предприятешта 15 проект оттаий фирмо.

Цхьабакъда цу дешо тхо «монополистий» дац. Кхача мехкашка вІехаштта изойя конкурент я тха, тхона хоачех, иштта «Техмашимпорта» переговореш еш. хІаьта цар а иштта дергадахар шоашка доккха заказ кхоачарга. Цхьабакъда тха проект эттара тІехь хилар.

— ХІаьта, нагахьа санна шун конкурентий условеш тІехьтара ханналдара?

— ТІаьнха я тхоай аьттув дукхагІа хургбар аьшш цунца, хІана аьнча тхона гІойла еш хургьар лоархІаш политически фактор — шоа мехха цхьаьара традиционни доттагІала гІулакхаш. Французски хоза хетаьа мича ча аьттув болаш йола СССР партнер, — шоа а къежа бахтхадьакхар фирма президента.

— Валха - оезарлангах продукца пайда эцарга дадача мишта хургьа хьалхе лайтІа комбинат?

— Европера цу отрасле эттара йоккхагІа цІа болашагІеш йола предприяти хургьа я. Комбината чуйоагІаш хургьа, мадарра аьнча, шо-шоа кхьаьста йола массехк завод. Царех ваІ 300 эзар тонн стироле — тайп-тайпара химически продукци цуйтьара хиладза вргІоана бедда — йоамехкаш хургьа. Цхьаьнта завода чайоахарга 100 эзар тонн стирол хІана тІаккхийттача йолаш йолна полистирол — тайп - тайпача технически бытовой гІулакхашта лаьрхІа йола пластмасса-хьапра. Цу пах хьэй йиш а автомобилан кузоваш, барокъер дуттача машинай, холодильникий корпуса, плетІаш, кхыбараш. Цу пластмасса хьеча пластек тІа цІерагІа найда за хІана гІирсаш хьалхьеча безача материалах хургьа доттаа дІатиийтача материалах ешла, из йиш хувийт наггахьа мера кьа слуш йоаца мольера хьун материалаш кхоа. Цхьаьхка цхьан завода хьаерга чона хьакадоа деннистьер — кагауш йолча дІечищта тІахьарчоа, заводашта, производственни полешаэтта термоизолянга еш йола, цхьача гІулакхашка дІакхувийта материал. 100 эзар тонн стирола пайда эоа йиш а кхоачи советски предприятий гІулакхашта а арахьарча рынашца йоккхара.

— Условеш мишта хургйола шиъ соглашени?

— Контракт кхоачашдоаьча хьаьде «Креди Лионне» хьонерче даттача банковски консорциумо Французски арахьарча торгови банкик. Цхьабакъда проект оттаярахи оборудованни юкъера а расчеташ а йоалаьхьа СССР дахь - шу деналчуча тІехьагІа, иштта аьнча комбинат хьаьхь дахьчуча тІедьагІа, Французски цун продукции лоаттарна.

— Цу барта юкъе ма аьа а воша а йолча автІошта аьттув боацаш хила тердуш хІама дий?

— Цхьанкха а дац. Советски мохк санна йолча оашача клиента кредит тела ниэ хургбоц аьнна хийеча белам хургбар. ХІаьта компенсаци кьІаьнагІа даллача, барт массе оагІорахьара Іалахьате йоакха гІойле болаш ба шнина а оагІоана. Нагахьа санна СССР-а за шоара туш хале — капиталовложени валютен дІа ца йохийтарс цуна хІанзарча тайпара йола предприяти кхоаче, — Французски хьаьа аьнча, гучох, дуттІаоекха везарго.

ГІулакх иштах аьнча, энергетически кризис хьаь ці тІа да дерригаш а хІана дац аьнна дола Малхбузен индустриальни мехкаш. ХІаьта маькашка хьедача дерригача мехкашка тІа-тІе чІоагІагІа йоаш хул стирола полистирола. Шу хьалхагІа 350 доллар доаккхар полистирола тоннах. ХІанзарча соглашенешка доархІачох цун мах 580 долларага кхоачаш лакхбеннаб. хІаьта паргІатача рыне 900 долларага а кхачь.

Цу тайпара, шу предприятешка дІахь хайта капиталовложенеш тешаме цар продукце овдо шахметтаоттаю. Цхьабакъда дІы а лоархІамегІа за из материал йІаьхха-на а йІала мезмша доаттаргъа, аьнна темаш бидар. СССР-на из ваІа я и, Францо Іаланцадьа аьлайа из тешаш, хІана аьнча контракта тІа белгалдаьл мах продукци тертан. Францена лоархІамеча цу контракта цхьаьхъ оагІув — советски комбината заказ дац оборудовани дир шера лоаттаергйолча предприятешта а дІахоачи шоашке — советски стирола полистирола пайда эцарбалаш йолча предприятешта а ба бол ІалашБар.

— Тхо хог тайшае за, — аьлар Харсей Каца тха къамаьла чекхдоахаш, — Французски советски пачхьалкхенашта керте латтараш вІашагІбеттабалере СССР-ах Францеи юкъера корта болаш леладу гІулакхаш дегІадоалара возкъостал дергдолгах.

(АПН).

«ДУГА ХОРШ»

Къаоеннача Хам Хоай йоакхача дезалах хийта [illegible] эшйй шин воІ мара ваш. Вошаш ворхІ шу яхьалгагІа йоабаш чуеттача хина боабаьб.

ЙІаьхача хана сатийса машар хетачул тІехьагІа, хІанз мукъагІа керда латийна вахар хІа ма доладеннадий укхаза аьина хетар кхоачаа сага. Цхьабакъда Первенни наькъашна кулгаш хадаь дукха ха [illegible] сайгонски бІаьо [illegible] [illegible] карательни операци лелана объект а хинна дІаьтзаеа Куангнгай провинцера Дикфо яхча уезд. ДІадаха шу чекхдоаьлаш эттара тІехьара операци яча хана кхоаьа саг Хоайн цун ши воІий воІи боабе махуу ихаьзар.

...Пхьарч а ваш цІегІа чулийлхаб салтий. «Мича дІадочъхьадац Іа дуга?», — бокха саг ега а йоаш цІегІа деттар царех иккьине. ЦІагІара кІанта корадаьдац. ЭгІазбехка салтий, шинхо я войий воІ уламца тІа хІаара а веьакха, цуна гІажамаш етта болабенаб. Вераашкара кхы доэ хинана на а мега, карателашо дукха болашихьа а лаьттахх бехкаб уш. Виiай береша детта цІагІа зала дІаарпийкхав чокха сег. Тона бух тоха воше а вєъ, сайлеташ чура ваьнкхав цар вошна вов.

Сихбеннача салташа лаьтта дика чутесса хинйадац кІорага чу. Шо санетта вела йоккхача саго тІера лаьтта дул а чеса хьалаьеда кІорга чура вийна вораш. Уж шу хана ловиза хинйад. Цу хана кхуча кошхарахьахозар узкмаш цІогІарча — дуга дІадокхаш операци еш бар сайгонски карателаш.

Дуга проблема цу тайпара къоастае гІерт Тхиеу администраци кхечеш за метттера продукт тІа-тІа чІоагІагІа эшаш, та тоьаш хул.

«Дуга хорша» массаза а эгаш Сайгон.

Сайгонски администраци тІаболаш [illegible] [illegible] тІа-тІа [illegible] [illegible] [illegible] дуга, [illegible] [illegible] дуга хьункъам хургагІарча боарамга кхачадар. Хоттама хьалаш аьттув боцаш хилара латташ аІалла а вай гІулакх. Бахьной чІоагІа еш шота болхама. Тоьаш дукха нах эсара баьхаб Іаьалаша, хІаьта болх ба на могарех тІа-тІа дукхагІа дІабоеттаду тІеме чоеаш нах эйа бахеш бола итташ эзараш салтий. Цул совгІа 600 эзар ахархо официально «безовски лагерашa» оалаш йолча «стратегически поселенешта» хелакаш на войлаш ва. Къаьнарча моттигашка баха юхабаха лоадхІабаш чуеттача бомбаша, химически тІеме «дертІабахарон масеах шу хьалхагІа городашца чулаьхха миллионаш ахархой.

Тхиеу чекхйоаха хьоръамлие [illegible] [illegible] [illegible] я Къулбейла Вьетнамича «дуга хорша» метттера бахьан. Продовольствин культурай хьакхъамах нийсса ах хІана бац хьаьна фаа миллионаш эсар, полицейски аппарат лелаерга бода.

ХІаьта халкъ мецца да. Цхьан оагІорахьара налогаш йоахарена шахебиса буотиг дІахьу ахархой боахамашкара, шоалагІча оагІорахьара, хадданна мах тІабетталуш латта дуга базар тІера яйде торо болаш бац ахархой. Къулбехьневьетнамски специалисташта меттехех, дІаоа вІаллагІа а тоьаш хургдац хьалагІа хинна малитаристски политика дІаккха сайгонски режима па ларна дуза даьвна. Шо ковта а беттаи Америка ВІашагІхийттача Штаташкарен кхача капиталистически пачхьалкхенашкарен йиду кхьча мехкий новкъостал аьсамдаккхарна кІалдарвала гІерт Тхиеу «дуга хорша». ХІаьта цу юкъа цар юкъейоалаь налогаши система боккха мукъ а шила къулбехьнеьетнамски ахархошта качйоха. Чудахьача дугана тІера налогаш яхар дукха дахькаьзача ахархой дезал гучахьа хьзагІа ахархой бовхар а хинна дІаэттад. Бандитий — Тхиеу эскара салтий — нулгех доало Йозангун виІий къонгаши санна болча оарц доацача заваьш машича, боккхийча нахьа бергий цІий.

О. ОЛЕЙНИК,
АПН собст. корр.

Ханой.

МНР. Ах бІаь шу хьалагІа мара доцаш дийна кегнаьа саг воацаш мохк хиннаб Монголи. ХІаьта тахан Іилмай Академе, Іилма-тохкама учреждени, лабораторешка къахьегаш я Іилмахой йоккха отрад. Ухх тІехьарча шерашка цар кийчъай республика халкъа боахама боккха теоретически практически лоархІам болаш йола 300 совгІа проблема.

СУРТА ТІА: МНР Іилмай Академерча хими институте [illegible] лаборатореи.

ТАСС фотохроника.

Литературни агӀо

Хьамзат ОСМИЕВ.

ХЬО СА ИЛЛИ

Хьо, са илли,
Сай са санна, сона дезаш,
Сона лаьхkа, сона ккийш,
Хьай во-духа
Сона дийкха илли да.
Хьо, са илли,
Наб-са доалдь сега воахаш,
Байна сатем вотта кхуоаш,
Сона дӀоарга
Дог чу хьийжа илли да
Хьо, са илли,
Лаьча санна, тхьама гӀетта,
ШакӀа санна, цӀендаь,
лотта
Са дог-уйла
Халкъа дунца илли да.

САГОТ МА ДЕ, НАНА

Цкъа хьага чу хьежаш кгӀаш
Кертах баьша
КӀай чо байра нана,
Цигга кхага Іодалар цо,
Дагадоваш
Йоакха гӀайгӀа хийна.

Цунах хьо ма ага, нана,
Сагот ма де. —
Из-м кӀай чо бал хьона,
Борай барзаш тегаш
кгӀаш
Кисах лета
КӀай хьоаспаг ба хьона.

Туган АРЧАКОВ.

Октябра лир

Боад дӀатеІаш маьлха лирах
Дунен машар чІоагӀдуш латт,
Лоо дуж лаьтта,
баьца тхирах,
Дунен корах во чухьаж.
Малхо келла зизаш санна,
Дуьха дегаш во хьадела,
ШІоахал, безам лу во цалин.
ТӀаккха шоайла хьаьчаш вал.
Шийлача бус хьоаршалача
Зизаш
Малхах делалу.
Лайнна сова зизаш санна
Дегаш шІаьда довсталуш.
Зизаш дезий маьхе дегаш,
Лийха ди—
нар дега гӀоа,
Кхьала леча бало санна.
Наьхе ург хьавӀашхова.
Дуьха дегаш шоайла вешь.
ДӀаьха повгьаш
дӀаьха вал.
ЧІоагӀбе гӀеите дунен машар
«Шийлачь гӀеме»
кІатгӀа бал.
Аль юхе лирал боагаш
Вай сигале сийолаюол,
Дунен бяьа мӀІингера
Гу Октябра сийрда юхь.

Л. БОГАТЫРЕВА.

БІАЬСТИ

Шай доркая дунеяга
лийта даьша
Іа эгІдало хІанзар
юхалатай.
«Са дукха гайраш. — аьнна
боккаьньвна
Дегаш хьесташ бІаьсти кор
тӀа хьачай.

Деррат дуне делаш
урагІетта
Маьрша йоагІийла кхо
бІаьсти, хьаш
Набарка шоай дегІамаш
мукъадаьха
Тракторош а кьаьна лаьтташ
оахаш.

Ерriга ере йоаппар беса
яьккха,
(Лай кІал йоаллаш дуне
цунна гаіц)
Елаш, массе маьже
лопэялькха,
Кос гІортабаь урагІеттай
бун.

Уж цин, Іоппа ша бІа
лаьтта хиина,
БІайкача малхо
воикъестал а дена,
Хlапа чхьа йоакха аминисти
ьшна
латаш, тохаш дола ша
вилабош.

ХЬ. ГАЛАЕВ

МОЖАЛОЙ

ДУВЦАР

Массехк шу даь гораш ве... Исмаlал хьалха лотт... [illegible]

[illegible]

СУРТА ТІА: А. С. Пушкин беседкъе. Михайловское яхача юрта парке латта «Пушкинск»

В. БОЗЫРЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

М.-С. ПЛИЕВ.

МИЛЕТ

[illegible]

КІОАРГАГІЧА ТОХКАМАШКА ХЬЕЖ ДЕШАРАШ

(РЕЦЕНЗИ)

Дукха ха йоаццаш Нохч-ГІалгІай книжни издательствос «Замания гІа боахаш» яха Мальсагов Абос яздь кердь литтыха араяьйнаб. Цу тІа автор гІерт кьамаи литературе йоагІаш бола моттиг дІалаьхача произведенешта литературно-критически тохкам бе. ... [illegible]

[illegible]

А. ЗЯЗИКОВ,
Нохч-ГІалгІай книжни издательстви редактор.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

23-ЧА МАРТА

[illegible]

24-ЧА МАРТА

[illegible]

ХЬАЖА

23 март

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

24 март

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

ЛАДУВГІА

23 март

[illegible]

24 март

[illegible]

ХАОТТАМ

Тахан республикай Грозный гІолла хутаьтта морхаш е белаш, йоахан боацаш, малхбоалехьара 5—9 м/сек. ... [illegible]

[illegible]

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина уоам 11 (5-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-90; редактора зам. — 2-30-11; бехктоххама секретара — 2-34-38; партийни вахаре культурови отделаи — 2-61-40; промышленности отдела — 2-42-30; юрта бахама отдела — 2-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-00-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (5-й этаж). Телефоны: редактора—2-44-90; зам. редактора — 2-30-11; ответственного секретаря — 2-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 2-61-40; отдела промышленности — 2-42-30; отдела сельского хозяйства — 2-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 3040.